

ІНТЕГРАЦІЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7–9 КЛАСІВ

Світлана ІВАНИЦЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
історико-філологічного факультету,
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:

Яніна ПОЧЕНЮК

*старший викладач кафедри романо-германської філології
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне*

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку середньої освіти в Україні характеризується інтенсивним пошуком інноваційних інструментів, що здатні гармонізувати навчальний процес із цифровим середовищем, у якому перебувають сучасні підлітки. Оскільки учні 7–9 класів проводять значну кількість часу з мобільними пристроями, виникає об'єктивна потреба трансформації цих пристроїв із засобів розваги на ефективні інструменти навчання. Проблема обмеженого словникового запасу та низької мотивації до традиційного зазубрювання слів вимагає впровадження науково обґрунтованих мобільних застосунків, що сприяють формуванню лексичної компетентності.

Детальний аналіз праць В. Г. Редька свідчить про те, що лексична компетенція є складним багатокомпонентним утворенням. Вона включає не лише знання словникового складу, а й усвідомлення структурно-семантичних особливостей мови [1, с. 17]. С. Ніколаєва наголошує на важливості динамічної взаємодії лексичних навичок і знань [2, с. 40]. В умовах цифровізації ця взаємодія набуває нових форм через використання інтерактивних платформ. Лексична обізнаність стає фундаментом для успішної комунікації в мультикультурному світі.

Важливим аспектом є оперування семантичними полями. Учень має навчитися не просто перекладати слово, а відчувати його конотації та синонімічні ряди. Це досягається через багаторазове використання

лексики в різних контекстах, що технічно легше забезпечити за допомогою мобільних інструментів, ніж традиційних підручників.

Аналіз науково-методичної літератури (В. Редько, Н. Сіранчук, С. Ніколаєва та ін.) дозволяє трактувати лексичну компетентність не просто як володіння певною кількістю слів, а як динамічну здатність учня оперувати лексичними одиницями в різних видах мовленнєвої діяльності. Вона базується на знанні форми й семантики слова, вмінні вибудовувати системні зв'язки (синонімія, антонімія) та доречно використовувати лексику відповідно до комунікативної ситуації.

Структурно лексична компетентність включає чотири ключові компоненти:

1. Мотиваційний — наявність внутрішнього стимулу до розширення власного вокабуляру.

2. Когнітивний — володіння знаннями про слово як двобічну одиницю (форма та значення) [3, с. 110].

3. Операційно-діяльнісний — навички швидкого вибору та коректного вживання слів.

4. Рефлексивний — здатність учня до самостійної корекції помилок та оцінки власного прогресу.

Підлітковий вік характеризується специфічними змінами в когнітивній сфері. Почуття дорослості вимагає поваги до автономії учня [4, с. 90]. Мобільне навчання надає таку автономію, дозволяючи обирати час і темп засвоєння матеріалу. Крім того, використання гаджетів на уроці легітимізує їхню присутність у житті підлітка, переводячи увагу з соціальних мереж на освітній контент.

Дослідження А. Шевчука підтверджують, що інтерактивність мобільних застосунків стимулює розвиток критичного мислення [5, с. 141–142]. Учень не просто пасивно сприймає інформацію, а взаємодіє з нею, отримуючи негайний фідбек (immediate feedback), що є критично важливим для підліткової психіки.

Для учнів 7–9 класів провідною діяльністю є міжособистісне спілкування [4, с. 90], що робить гейміфіковані мобільні застосунки ідеальним майданчиком для самоствердження та взаємодії. Використання застосунків на уроках англійської мови дозволяє реалізувати принципи інтерактивності та доступності [5, с. 141–142].

Важливим аспектом є зниження психологічного бар'єра: у цифровому середовищі страх припуститися помилки нівелюється можливістю багаторазового проходження тренувальних вправ у власному темпі. Ефективність таких сервісів як Quizlet, Kahoot!,

Duolingo, Memrise та Lingohut обумовлена їхньою відповідністю рівням A2–B1 та можливістю створення персоналізованого контенту, що відповідає навчальній програмі [6, с. 4].

Для практичної реалізації мети дослідження ми пропонуємо розширений алгоритм роботи. Кожен етап має чітко визначену мету та відповідний інструментарій.

Проектування навчального модуля: вчитель розробляє тематичний сет у Quizlet, враховуючи міжпредметні зв'язки (наприклад, інтеграція термінології з програми «Інтелект України»). Це дозволяє створити єдине понятійне поле.

Гейміфікація тренувального процесу: Використання елементів змагальності в Kahoot! або Quizlet Live дозволяє активізувати пасивний словниковий запас. Учні навчаються працювати в команді, що відповідає їхній провідній діяльності у 7-9 класах [4, с. 90].

Формування лексичної компетентності за допомогою мобільних технологій має відбуватися поетапно, забезпечуючи перехід від рецепції до продукції:

1. Етап ознайомлення (Quizlet): Використання цифрових флеш-карток із вбудованою аудіо-візуалізацією. Учні не лише бачать графічну форму слова, а й чують правильну вимову, що формує цілісний лексичний образ.

2. Етап тренування (Memrise, Lingohut): Виконання вправ на розпізнавання слова, встановлення логічних пар, вибір правильного перекладу або дефініції. Використання алгоритмів інтервальних повторень допомагає закріпити лексику в довготривалій пам'яті.

3. Етап застосування в контексті (Duolingo, спеціалізовані модулі): Вправи на переклад речень та заповнення пропусків (cloze tests), що стимулюють оперативний вибір потрібної одиниці серед семантичних полів.

4. Етап контролю та рефлексії (Kahoot!, Quizlet Live): Проведення змагальних вікторин у режимі реального часу. Це забезпечує миттєвий зворотний зв'язок та стимулює рефлексивний компонент через аналіз звіту про помилки після завершення гри.

Дотримуючись етапів когнітивного розвитку та засвоєння лексики [6, с. 5], нами розроблено методика, що охоплює ознайомлення, самостійну роботу, застосування в контексті, а також тестування та повторення. Наприклад, під час опрацювання навчального модуля «**Travelling**» (7 клас) доцільно використовувати **Quizlet** у режимі флешкарток. Це дозволяє учням одночасно сприймати графічну форму слова, його значення та візуальний образ, чути еталонну вимову та

відтворювати її вголос. Така активність залучає різні канали сприйняття: зоровий, слуховий та кінестетичний.

Для закріплення матеріалу та активізації пізнавального інтересу використовуються **Kahoot!** (індивідуальні вікторини з вибором відповіді) та **Quizlet Live** (динамічні командні ігри). Останні сприяють розвитку навичок колаборації та здорової конкуренції. На етапі комунікативної практики учні виконують творчі завдання (наприклад, моделювання подорожі), спираючись на лексичні сети в Quizlet як на візуальну опору, що суттєво знижує рівень тривожності та мовленнєвий бар'єр.

Для самостійної роботи вдома ефективним є застосунок **Memrise**, де учні проходять тематичні курси та продукують власні речення з новими одиницями. Підсумковий контроль і рефлексія реалізуються через режим «Тест» у Quizlet, який автоматично генерує індивідуальні завдання та аналізує типові помилки. Такий підхід забезпечує комплексне формування когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів лексичної

Отже, інтеграція мобільних застосунків у процес навчання англійської мови в основній школі не замінює традиційні методи, а виступає потужним інтенсифікатором. Запропонована система роботи, що базується на поєднанні когнітивного та ігрового підходів, дозволяє підвищити рівень сформованості лексичних навичок учнів 7–9 класів, роблячи процес збагачення словникового запасу свідомим, вмотивованим та результативним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Редько В. Г., Полонська Т. К., Пасічник О. С., Басай Н. П. Концепція компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.
2. Сіранчук Н. М. Формування лексичної компетентності в учнів початкових класів на уроках української мови : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02. Рівне, 2018. 428 с.
3. Рускуліс Л. В. Лінгвістичні основи формування лінгвістичної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 77, Т. 2. С. 109–113.
4. Огороднік В. Р., Рубінська Б. І. Психолого-педагогічні умови навчання читання іноземною мовою в середній ланці основної школи. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 89–92.

5. Шевчук А. О. Мобільні додатки для вивчення англійської мови як засіб організації самостійної роботи студентів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 58, т. 2. С. 140–143. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_2/29.pdf
6. Lehan V., Hodovanets N., Muraviova I., Litvinova M., Vaibakova O. Formation of lexical competence in foreign philology (English) students during online education. *Multidisciplinary Science Journal*. 2023. Special Issue: Socio-educational, political, and economic relations in Ukraine. P. 1–10. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6eb20b85-5f92-472b-a8c0-9ff2789fe267/content>
7. Ричка Т. І., Лісовська Р. К. Formation of the foreign language lexical competence: theoretical dimension. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 43, т. 2. С. 97–99. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/43/part_2/20.pdf